

**Cristina Rotaru • Andra-Roxana Trandafir**

**Valerian Cioclei**

# **Drept penal. Partea specială II**

## **Curs tematic**

- Infrațiuni contra autorității
- Infrațiuni contra înfăptuirii justiției
- Infrațiuni de corupție și de serviciu
- Infrațiuni de fals
- Infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice
- Infrațiuni contra familiei

**Ediția 8**

- revizuită și adăugită -



Editura C.H. Beck  
București 2026

## Cuprins

Cuvânt-înainte .....	IX
Abrevieri.....	XI
Lucrări frecvent citate.....	XIII
<b>Tema I. Infrapecuni privind autoritatea și frontiera de stat.....</b>	<b>1</b>
I.1. Caracterizarea generală a infracecunilor privind autoritatea .....	1
I.2. Ultrajul .....	5
I.3. Uzurparea de calități oficiale.....	19
I.4. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri.....	24
I.5. Ruperea de sigilii.....	27
I.6. Sustragerea de sub sechestru .....	31
<b>Tema a II-a. Infrapecuni contra înfăptuirii justiției.....</b>	<b>36</b>
II.1. Caracterizarea generală a infracecunilor contra înfăptuirii justiției .....	36
II.2. Nedenunțarea .....	43
II.3. Omisiunea sesizării .....	60
II.4. Inducerea în eroare a organelor judiciare.....	70
II.5. Favorizarea făptuitorului.....	85
II.6. Tăinuirea .....	98
II.7. Obstrucționarea justiției .....	110
II.8. Influențarea declarațiilor .....	117
II.9. Mărturia mincinoasă .....	128
II.10. Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției .....	143
II.11. Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri .....	151
II.12. Presiuni asupra justiției .....	160
II.13. Compromiterea intereselor justiției.....	162
II.14. Încălcarea solemnității ședinței.....	171
II.15. Ultrajul judiciar .....	177
II.16. Cercetarea abuzivă .....	189
II.17. Supunerea la rele tratamente .....	198
II.18. Tortura .....	205
II.19. Represiunea nedreaptă .....	213
II.20. Asistența și reprezentarea neloială .....	220
II.21. Evadarea.....	226
II.22. Înlesnirea evadării.....	241
II.23. Nerespectarea hotărârilor judecătorești.....	249
II.24. Neexecutarea sancecunilor penale.....	261

<b>Tema a III-a. Infrapecuniile de corupție și de serviciu .....</b>	<b>267</b>
<b>Capitolul 1. Infrapecuniile de corupție.....</b>	<b>267</b>
III.1.1. Caracterizarea generală a infrapecuniilor de corupție .....	268
III.1.2. Luarea de mită .....	271
III.1.3. Darea de mită .....	287
III.1.4. Traficul de influență .....	296
III.1.5. Cumpărarea de influență.....	307
III.1.6. Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia .....	314
III.1.7. Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia .....	316
<b>Capitolul 2. Infrapecuniile de serviciu.....</b>	<b>318</b>
III.2.1. Caracterizarea generală a infrapecuniilor de serviciu.....	319
III.2.2. Delapidarea .....	322
III.2.3. Purtarea abuzivă .....	334
III.2.4. Abuzul în serviciu.....	339
III.2.5. Neglijența în serviciu .....	352
III.2.6. Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual .....	360
III.2.7. Uzurparea funcției .....	367
III.2.8. Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane.....	371
III.2.9. Violarea secretului corespondenței.....	377
<b>Tema a IV-a. Infrapecuniile de fals .....</b>	<b>386</b>
<b>Capitolul 1. Falsificarea de monede, timbre sau alte valori .....</b>	<b>386</b>
IV.1.1. Caracterizarea generală a infrapecuniilor de falsificare de monede, timbre sau alte valori .....	387
IV.1.2. Falsificarea de monede .....	390
IV.1.3. Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată .....	394
IV.1.4. Falsificarea de timbre sau efecte poștale .....	401
IV.1.5. Punerea în circulație a valorilor falsificate sau dobândirea de instrumente de plată fără numerar falsificate.....	403
IV.1.6. Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori .....	412
IV.1.7. Emiterea frauduloasă de monedă.....	417
IV.1.8. Falsificarea de valori străine.....	421
<b>Capitolul 2. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcarea.....</b>	<b>422</b>
IV.2.1. Caracterizarea generală a infrapecuniilor de falsificare a instrumentelor de autentificare sau de marcarea.....	423
IV.2.2. Falsificarea de instrumente oficiale.....	425
IV.2.3. Folosirea instrumentelor false .....	429
IV.2.4. Falsificarea de instrumente de autentificare străine.....	432

<b>Capitolul 3. Falsuri în înscrisuri.....</b>	<b>433</b>
IV.3.1. Caracterizarea generală a infracțiunilor de falsuri în înscrisuri.....	434
IV.3.2. Falsul material în înscrisuri oficiale .....	439
IV.3.3. Falsul intelectual.....	447
IV.3.4. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată .....	454
IV.3.5. Uzul de fals.....	461
IV.3.6. Falsificarea unei înregistrări tehnice.....	465
IV.3.7. Falsul informatic.....	469
IV.3.8. Falsul în declarații .....	475
IV.3.9. Falsul privind identitatea .....	481
IV.3.10. Infracțiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin	487
<b>Tema a V-a. Infracțiuni contra siguranței publice .....</b>	<b>488</b>
V.1. Caracterizarea generală a infracțiunilor contra siguranței circulației pe drumurile publice .....	489
V.2. Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat .....	492
V.3. Conducerea unui vehicul fără permis de conducere .....	501
V.4. Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe .....	512
V.5. Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație.....	523
V.6. Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice.....	531
V.7. Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia.....	536
<b>Tema a VI-a. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială .....</b>	<b>543</b>
VI.1. Caracterizarea generală a infracțiunilor contra familiei .....	544
VI.2. Bigamia .....	547
VI.3. Incestul .....	553
VI.4. Abandonul de familie .....	560
VI.5. Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului .....	576
VI.6. Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu.....	590
<b>Bibliografie .....</b>	<b>597</b>

## Tema I

### Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat

În Titlul III al Părții speciale din Codul penal, intitulat „Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat”, sunt reluate infracțiunile grupate în Codul penal anterior în Titlul V – „Infracțiuni contra autorității”, mai puțin infracțiunea de ofensă adusă unor însemne, și sunt introduse patru infracțiuni noi privind frontiera de stat.

Titlul este structurat în două capitole: Capitolul I – Infracțiuni contra autorității; Capitolul II – Infracțiuni privind frontiera de stat.

Din motive didactice, vom trata în această lucrare doar infracțiunile din primul capitol.

#### I.1. Caracterizarea generală a infracțiunilor privind autoritatea

Infracțiunile reunite în acest capitol au un conținut eterogen, dar prin intermediul lor este protejată aceeași valoare – autoritatea, întruchipată în diferite modalități: de persoane care exercită autoritatea de stat, de semne distinctive sau uniforme, de sigilii etc. Incriminările din Titlul V al Codului penal anterior au fost preluate în acest capitol, cu excepția infracțiunii de ofensă adusă unor însemne. În Expunerea de motive la Proiectul de lege privind Codul penal (în continuare „*Expunerea de motive a Codului penal*”) se menționează că „renunțarea la infracțiunea de ofensă adusă unor însemne reprezintă concluzia la care s-a ajuns în urma analizării necesității acestei incriminări, dar și a proporționalității dintre natura și severitatea mijloacelor de constrângere, pe de o parte, și importanța valorii sociale ocrotite prin aceste mijloace, pe de altă parte. În ceea ce privește necesitatea incriminării unei asemenea fapte nu există argumente care să susțină în mod rezonabil menținerea acesteia în sfera de protecție penală, în condițiile în care practica judiciară este aproape inexistentă în această materie”. Capitolul cuprinde cinci infracțiuni: Ultrajul (art. 257), Uzurparea de calități oficiale (art. 258), Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri (art. 259), Ruperea de sigilii (art. 260), Sustragerea de sub sechestru (art. 261).

## Obiectul juridic

Puterea de stat se exercită prin intermediul instituțiilor de stat. Pentru ca puterea de stat să poată fi exercitată într-un stat democratic este necesar nu doar ca instituțiile publice să își poată impune voința, ci să se bucure și de respect din partea cetățenilor. Infracțiunile din acest capitol au ca *obiect juridic generic* relațiile sociale privind autoritatea, protejând respectul datorat instituțiilor publice, prestigiul acestora, premise necesare pentru exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor ce le revin.<sup>1</sup>

Unele din infracțiunile din acest capitol au și un *obiect juridic secundar*, deoarece prin intermediul lor sunt ocrotite și alte valori: libertatea, integritatea fizică, sănătatea și viața persoanei (de exemplu, în cazul infracțiunii de ultraj).

## Obiectul material

*Obiectul material* există doar în cazul infracțiunilor pentru care obiectul juridic are și o materializare. Astfel, în cazul infracțiunii de ultraj săvârșite prin exercitarea de violențe, *obiectul material secundar* este reprezentat de corpul persoanei, iar în cazul infracțiunii prevăzute de art. 259 C.pen., obiectul material constă într-un înscris.

## Subiecții infracțiunilor

*Subiectul activ* nu este, de regulă, circumstanțiat. O anumită calitate a făptuitorului conduce în cazul unor infracțiuni la reținerea unei variante agravate: de exemplu, calitatea de custode în cazul infracțiunii de sustragere de sub sechestru sau a celei de rupere de sigilii, calitatea de funcționar public în cazul infracțiunii de sustragere sau distrugere de înscrisuri.

*Subiectul pasiv principal* este instituția publică a cărei autoritate a fost vătămată prin fapta săvârșită. La infracțiunea de ultraj, *subiectul pasiv secundar* este funcționarul public ce îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat și față de care s-a săvârșit fapta. În cazul variantei de la alin. (3) al art. 257 C.pen., subiectul pasiv este un membru de familie al funcționarului public, iar în cazul agravantei de la alin. (4), subiectul pasiv poate fi polițistul, militarul personalul silvic investit cu exercițiul autorității publice, aflați în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții.

## Locul și timpul săvârșirii infracțiunilor

Nu prezintă relevanță pentru realizarea condițiilor de tipicitate în cazul infracțiunilor din acest capitol.

---

<sup>1</sup> A se vedea O. Loghin, A. Filipaș, *Drept penal român. Partea specială*, ed. revizuită, Casa de Editură și Presă „Șansa” SRL, București, 1992, p. 167.

## Situația premisă

Unele infracțiuni pot prezenta situație premisă. De exemplu, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 257 C.pen., situația premisă constă în deținerea de către funcționar a unei funcții ce implică exercițiul autorității de stat, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 260 C.pen. trebuie să existe un sigiliu legal aplicat, iar în cazul celei prevăzute de art. 261 C.pen., să existe un bun legal sechestrat.

## Latura obiectivă

*Elementul material* se realizează, de regulă, printr-o acțiune, fiind vorba de infracțiuni comise: amenințarea, lovirea sau alte acte de violență; vătămarea corporală ori lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte la ultraj; sustragerea sau distrugerea în cazul art. 259 C.pen. etc.

*Urmarea imediată* este reprezentată de starea de pericol pentru prestigiul și respectul de care trebuie să se bucure autoritatea. La unele infracțiuni există și o *urmare imediată secundară*: de exemplu, la infracțiunea de ultraj, aceasta constă într-o vătămare adusă integrității fizice și sănătății sau decesul persoanei vătămate.

*Legătura de cauzalitate* rezultă, de regulă, *ex re*. În cazul infracțiunilor la care există și o urmare imediată secundară trebuie demonstrată legătura de cauzalitate între fapta comisă și rezultat (de exemplu, în cazul ultrajului realizat prin intermediul lovirilor sau vătămărilor cauzatoare de moarte trebuie dovedit că lovirile aplicate sunt cele care au determinat moartea funcționarului public).

## Latura subiectivă

*Vinovăția*. Infracțiunile din acest capitol se săvârșesc cu intenție, directă sau indirectă.

*Mobilul și scopul* nu au relevanță în privința încadrării juridice, cu excepția variantelor prevăzute de alin. (2) și (3) ale art. 257 C.pen., unde săvârșirea unor infracțiuni împotriva funcționarului sau a unui membru de familie al acestuia trebuie comisă *în scop* de intimidare sau răzbunare.

## Formele infracțiunilor

Tentativa este posibilă la majoritatea infracțiunilor, dar este sancționată doar în cazul infracțiunii prevăzute în art. 259 C.pen.

În cazul comiterii unei tentative la infracțiunea de omor împotriva unui funcționar public ce îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat se va reține forma consumată a infracțiunii de ultraj raportată la tentativa la omor, și nu tentativa la ultraj.

Consumarea are loc în momentul producerii urmării imediate.

Infracțiunea prevăzută de art. 258 C.pen. poate avea un caracter continuu, celelalte infracțiuni pot îmbrăca în principiu forma continuată.

**Variante**

Toate infracțiunile din capitol prezintă, pe lângă varianta tip, și variante agravate.

**Sanctiuni**

Sanctiunea prevăzută de lege este pedeapsa închisorii (de exemplu, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 259 C.pen.) sau pedeapsa închisorii alternativ cu amenda [art. 258 alin. (1), (2), art. 260 și art. 261 C.pen.].

## I.2. Ultrajul

Ultrajul este cea mai importantă infracțiune din acest capitol, date fiind valorile sociale ocrotite prin intermediul său, dar și frecvența cu care o întâlnim în practica judiciară. De-a lungul timpului, legiuitorul a înțeles să protejeze prin intermediul acestei incriminări atât autoritatea, cât și demnitatea, integritatea fizică și sănătatea persoanei. Sub regimul Codului penal din 1969, infracțiunea de ultraj (art. 239) a fost construită ca o unitate complexă legală, cu sancțiuni proprii, în conținutul său intrând infracțiuni ca **insulta**, **calomnia**, **amenințarea**, **lovirea** sau orice acte de violență, **vătămarea corporală**. Începând cu anul 2002, infracțiunea a suferit multe modificări, iar odată cu abrogarea infracțiunilor de insultă și calomnie, s-a considerat necesară și modificarea **infracțiunii de ultraj**, în sensul eliminării modalităților de săvârșire a faptei prin **insultă și calomnie**, ceea ce s-a și întâmplat prin Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi. Cum cele două infracțiuni contra demnității nu se regăsesc nici în actualul Cod penal, textul actual al ultrajului nu prevede astfel de modalități, deși este greu de acceptat că se poate vorbi de o protejare a autorității atunci când se aduce atingere onoarei și demnității persoanei funcționarului public, reprezentant al autorității. Mai mult, inexistența unor texte care să incrimineze faptele de insultă și calomnie nu reprezintă un argument pentru inexistența ultrajului comis prin insultă sau calomnie, deoarece, atunci când a considerat necesar, legiuitorul a găsit formula potrivită care să suplinească o astfel de lipsă, așa cum s-a întâmplat în cazul infracțiunii de purtare abuzivă (art. 296 C.pen.) unde „*întrebuințarea de expresii jignitoare față de o persoană de către cel aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu se pedepsește (...)*”.

În actualul Cod penal, legiuitorul a optat pentru un alt mod de a construi infracțiunea de ultraj, acela al unei norme de referire, în sensul că art. 257 C.pen. reprezintă în realitate o variantă agravată a infracțiunilor la care face referire, fără a avea sancțiuni de sine stătătoare. Varianta tip reglementată în alin. (1) se distinge prin aceea că, alături de infracțiunile ce în mod tradițional intrau în componența infracțiunii de ultraj (amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală), face trimitere și la loviri sau vătămări cauzatoare de moarte și la omor. Prin intermediul alin. (2) al art. 257 C.pen. s-a creat practic o agravantă pentru oricare infracțiune comisă cu intenție împotriva funcționarului public sau a bunurilor sale și, atâta vreme cât aceste infracțiuni nu sunt nici măcar enunțate în cadrul complexității, întrebarea firească este dacă nu era mai adecvată crearea unei circumstanțe agravante generale pentru situația în care subiectul pasiv al unei infracțiuni comise cu intenție este un funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat.

Varianta asimilată din alin. (3) vine să suplinească renunțarea la articolul din Codul penal anterior privind *cazurile speciale de pedepsire*, prin care erau sancționate faptele

de violență psihică sau fizică îndreptate împotriva soțului, copiilor sau părinților anumitor categorii de funcționari (polițist, jandarm etc.), în scop de intimidare sau răzbunare. A fost introdusă în conținutul infracțiunii de ultraj, întrucât aceasta nu reprezintă în fapt altceva decât o formă specială de amenințare îndreptată împotriva funcționarului pentru fapte îndeplinite în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu acestea. În plus, noua reglementare sancționează violențele sau amenințările îndreptate nu numai împotriva soțului, părinților sau copiilor unui polițist, jandarm sau militar, ci a celor îndreptate împotriva unui membru de familie al oricărui funcționar care deține o funcție care implică exercițiul autorității de stat, când aceste fapte sunt comise în scop de intimidare sau de răzbunare”.<sup>1</sup>

Alin. (4) reprezintă o agravantă pentru faptele prevăzute în alin. (1)-(3) comise asupra unui subiect dublu calificat, polițist sau jandarm, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții.

În doctrină s-a pus problema dacă infracțiunea de ultraj este una complexă sau dacă reprezintă variante calificate ale altor infracțiuni,<sup>2</sup> agravante construite prin intermediul unei norme de referire.

Încercarea de a încadra această infracțiune în una din cele două categorii pleacă de la o premisă greșită, și anume aceea că vorbim de două categorii de norme antagonice. Infracțiunea prevăzută în art. 279 este o infracțiune complexă [fiind îndeplinite condițiile art. 35 alin. (2) C.pen.], iar din punct de vedere al tehnicii de reglementare este o normă de referire,<sup>3</sup> caracteristică ce nu o anulează pe cea dintâi.

Mai mult, dacă ne raportăm la art. 257 alin. (2) C.pen., în care se vorbește despre infracțiuni comise împotriva unui funcționar public sau asupra bunurilor acestora, ultrajul va constitui tot o infracțiune complexă, o agravantă a acestor infracțiuni, dar ca tehnică de legiferare nu se poate vorbi de o normă de referire, ci de o normă-cadru (sau normă în alb).<sup>4</sup>

<sup>1</sup> A se vedea Expunerea de motive a Codului penal.

<sup>2</sup> A se vedea A. Șinc, Probleme controversate privind dispozițiile art. 279 din Codul penal ([www.juridice.ro](http://www.juridice.ro)). Deși studiul se referă la ultrajul judiciar, observațiile rămân valabile și în cazul infracțiunii de ultraj.

<sup>3</sup> F. Streteanu, *Tratat de Drept penal, Partea generală*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București 2008, p. 149, „Tot astfel sunt norme de referire și normele care incriminează infracțiuni complexe”.

<sup>4</sup> Conform distincției făcute de V. Dongoroz (*Drept penal*, 1939, p. 92) și a fost preluată de alți autori (C. Bulai, B. Bulai, *Manual de Drept penal, Partea Generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 92-94) normele penale incomplete pot fi grupate în norme penale-cadru (în alb), norme de trimitere și norme de referire.

*Normele de incriminare cadru (în alb)* sunt norme cu enunț generic și o sancțiune corespunzătoare, conținutul propriu-zis al incriminării fiind împrumutat din altă normă.

*Normele de trimitere* sunt acele care împrumută sancțiunea sau dispoziția din cuprinsul altor norme, astfel încât elementele sunt încorporate în norma de trimitere ca și cum ar fi ale acesteia.

*Normele de referire* împrumută dispoziția sau sancțiunea din alte norme, dar urmează regimul acestora, în sensul că orice modificare în cadrul normei la care se face referire conduce la o modificare a normei de referire.

Ca atare, deși este evident că ultrajul este o agravantă a infracțiunilor la care face referire, nu înseamnă că nu este în același timp o infracțiune complexă.

Caracterizarea celor două norme ca normă de referire [alin. (1)] și normă cadru [alin. (2)] este importantă, pentru că orice modificare privind norma la care se face referire atrage implicit și o modificare corespunzătoare a conținutului infracțiunii de ultraj. Cu toate acestea, conform dispozițiilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 187/2012, în cazul abrogării normei completatoare, norma incompletă va păstra elementele preluate de la aceasta, inclusiv limitele de pedeapsă, în forma existentă la data abrogării, afară de cazul în care legea dispune altfel.<sup>1</sup>

## Norma incriminatoare

### Art. 257. Ultrajul

**(1) Amenințarea săvârșită nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte ori omorul săvârșite împotriva unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.**

**(2) Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat ori asupra bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.**

---

Pe când normele de referire se completează cu dispoziții din una sau mai multe norme indicate de legiuitor, norma în alb poate fi completată cu prevederi dintr-un număr nedeterminat de norme. A se vedea *F. Streteanu*, op. cit., p. 138, 150.

<sup>1</sup> Art. 5 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 prevede că „atunci când o normă penală face trimitere la o altă normă determinată, de la care împrumută unul sau mai multe elemente, modificarea normei completatoare atrage și modificarea normei incomplete”.

Aceasta înseamnă că odată cu intrarea în vigoare a actualului Cod penal, normele caracterizate anterior ca fiind de referință sau de trimitere produc acum aceleași efecte, ca atare distincția între ele nu ar mai avea sens, și pot fi considerate toate norme de trimitere (a se vedea, în acest sens, *F. Streteanu, D. Nițu*, Drept penal. Partea generală, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 96-97).

Cu toate acestea, am preferat să menținem denumirile tradiționale utilizate în doctrină pentru normele incomplete deoarece, pe de o parte, deși doctrina actuală în concordanță cu limbajul utilizat de legiuitor consideră că atât normele de referire, cât și cele de trimitere trebuie considerate norme de trimitere, efectul trasat prin art. 5 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 este cel corespunzător normelor de referire, așa cum erau ele denumite anterior apariției acestei legi, iar pe de altă parte, o abrogare a dispozițiilor art. 5 din Legea nr. 187/2012 ar redeschide discuțiile asupra tipului de normă (de trimitere sau de referire) în cazul infracțiunii prevăzute de art. 257, pentru a cunoaște care sunt efectele în cazul unor modificări intervenite la nivelul normelor la care se face trimitere.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al funcționarului public.

(4) Faptele prevăzute la alin. (1)-(3), comise asupra unui polițist sau militar, precum și asupra personalului silvic investit cu exercițiul autorității publice, aflați în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, se sancționează cu pedeapsa privativă de libertate prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite se majorează cu jumătate.<sup>1</sup>

### Obiectul juridic

Infracțiunea de ultraj are un obiect juridic complex.

*Obiectul juridic principal* este reprezentat de relațiile sociale privind respectul datorat autorității de stat. În Titlul III din Constituție, intitulat „Autoritățile publice”, găsim enumerate principalele instituții ale statului – Parlamentul, Președintele României, Guvernul, Administrația publică centrală și locală, Autoritatea judecătorească, care reprezintă cele trei mari puteri: legislativă, executivă și judecătorească.<sup>2</sup> Alături de acestea, Legea fundamentală reglementează și alte autorități: Avocatul Poporului (Capitolul IV din Titlul II), Curtea Constituțională (Titlul V), Curtea de Conturi (Titlul IV – art. 140) etc.

Prin intermediul *obiectului juridic secundar* sunt protejate alte valori sociale – libertatea psihică, integritatea fizică și psihică, sănătatea și viața persoanei.

### Obiectul material

În principiu, având în vedere valoarea ocrotită nemijlocit, la infracțiunea de ultraj nu există un obiect material principal.

Dacă fapta este săvârșită prin exercitarea de violențe fizice asupra funcționarului public, există un *obiect material secundar* al infracțiunii, constând în corpul persoanei vătămate. În situația în care fapta este săvârșită prin amenințare, infracțiunea nu are obiect material secundar.

### Subiecții infracțiunii

*Subiectul activ* al ultrajului este necircumstanțiat și poate fi orice persoană. Participația este posibilă în toate formele (coautorat, instigare, complicitate).<sup>3</sup>

---

<sup>1</sup> Acest alineat a fost modificat prin Legea nr. 8/2022 pentru modificarea art. 257 alin. (4) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 20 din 6 ianuarie 2022) și prin Legea nr. 248/2023 (M.Of. nr. 673 din 21 iulie 2023).

<sup>2</sup> Conform art. 1 alin. (4) din Constituție, „Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale”.

<sup>3</sup> „Infracțiunea de ultraj poate fi săvârșită nu numai de persoane particulare, ci și de funcționari față de alți funcționari, cu condiția să fie întrunite și celelalte elemente obiective și subiective ale infracțiunii” (Plenul Trib. Suprem, decizia de îndrumare nr. 6/1967, în Com. vol. II, p. 25).

**Subiectul pasiv.** Ultrajul are un *subiect pasiv principal*, reprezentat de instituția ce exercită puterea de stat (autoritatea publică), în cadrul căreia își desfășoară activitatea funcționarul public. Are de asemenea un *subiect pasiv secundar* sau adiacent – funcționarul public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții.

Ca atare, subiectul pasiv trebuie să îndeplinească cumulativ două condiții:

- să fie funcționar public conform dispozițiilor art. 175 C.pen.;<sup>1</sup>

- să îndeplinească o funcție ce implică exercițiul autorității de stat.

În ceea ce privește noțiunea de *funcționar public*, aceasta trebuie interpretată prin prisma legii penale, și nu din perspectiva Statutului funcționarilor publici<sup>2</sup> sau a altor dispoziții legale. Curtea Constituțională a învederat prin intermediul mai multor decizii că noțiunea de funcționar public are un caracter autonom.<sup>3</sup>

În ceea ce privește a doua condiție, funcționarii publici la care face referire art. 175 alin. (1) lit. a) și lit. b) teza I C.pen. îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat. Nu același lucru se poate spune însă despre cei prevăzuți la lit. b) teza a II-a și lit. c). De exemplu, directorul unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat [art. 175 alin. (1) lit. c) C.pen.], profesorul, medicul sau contabilul care lucrează în sistemul public [art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a C.pen.] nu îndeplinesc condițiile pentru a fi subiect pasiv al infracțiunii de ultraj. În cazul funcționarilor publici „asimilați”, prevăzuți la alin. (2) al art. 175 C.pen., trebuie văzut de la caz la caz dacă îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat. De exemplu,

---

<sup>1</sup> Art. 175 C.pen.: „(1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație: a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești; b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură; c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia. (2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost învestită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public”.

<sup>2</sup> A se vedea Codul Administrativ, Titlul II (M.Of. nr. 555 din 5 iulie 2019).

<sup>3</sup> „Libertatea legiuitorului de a defini noțiunile cu care operează în procesul de reglementare poate da naștere la diferențe în determinarea conținutului și a înțelesului acelorași termeni, în raport cu domeniul reglementat. Faptul poate genera dificultăți de interpretare cu ocazia aplicării dispozițiilor legale care conțin noțiuni omonime folosite cu sens diferit, dar – în măsura în care nu se abate de la Constituție – nu este neconstituțional.

În cazul noțiunilor de «funcționar public» și de «funcționar», definite la art. 147 C.pen., nu se poate reține că textul de lege menționat este neconstituțional, deoarece Constituția nu conține definiții ale acestor noțiuni, iar din faptul că prin art. 72 alin. (3) lit. i) stabilește ca statutul funcționarilor publici să fie reglementat prin lege organică nu se poate trage concluzia că definițiile date în acel act normativ sunt obligatorii pentru înțelegerea și aplicarea Codului penal”. A se vedea, în acest sens, DCC nr. 176/18.06.2002 (M.Of. nr. 542 din 24 iulie 2002). A se vedea și DCC nr. 256/05.12.2000 (M.Of. nr. 5 din 5 ianuarie 2001); DCC nr. 2/15.01.2014 (M.Of. nr. 71 din 29 ianuarie 2014).